

TRIODION

LEZING VAN HET LEVEN VAN DE H. MARIA VAN EGYPTE

ORTHODOX KLOOSTER IN DE PEEL
❖ GEBOORTE VAN DE MOEDER GODS ❖
ASTEN

TRIODION

HET LEVEN VAN DE
H. MARIA VAN EGYPTE

ORTHODOX KLOOSTER IN DE PEEL
❖ GEBOORTE VAN DE MOEDER GODS ❖
ASTEN - GROTE VASTEN 2017

WOORD VOORAF

Deze appendix bevat het leven van de H. Maria van Egypte zoals het in de Metten van de Donderdag van de vijfde week van de Grote Vasten wordt gelezen.

Deze voorlopige uitgave, die wordt gebruikt in het Orthodoxe Klooster in de Peel, is een copy van de vertaling van het klooster van St. Jan in Den Haag en niet herzien aan de hand van de grondtekst. We hopen t.z.t. een nieuwe vertaling te maken.

De indeling in vier delen is speciaal toegevoegd voor gebruik in het klooster in Asten. Volgens oorspronkelijk Grieks typikon wordt het in twee stasen gelezen, na de kathismazangen van de toon; voor ps. 50.

M. Johanna en medezusters

Orthodox Klooster in de Peel - Asten - maart 2017

voor meer informatie: + Orthodox Klooster in de Peel +
Geboorte van de Moeder Gods
Gruttoweg 7
5725 RT Asten
tel (0031) 0493 - 560421
www.orthodoxasten.nl
e-mail: orthodoxasten@hetnet.nl

HET LEVEN WORDT IN (2 OF 4) STASEN GELEZEN:

LEVEN VAN DE H. MARIA, de EGYPTISCHE door Patriarch Sofronios bewerkt volgens de beroemde Nederlandse vertaling van Rosweijde, in het Vadersboek, anno 1617

VOORREDE

“De geheimen van de Koning moet men bewaren, maar Gods werken openbaren is goed.” (Tob. 12: 7), zo leest men dat de Engel gezegd heeft tot Tobias, nadat hij eerst zijn ogen verloren had doch later op heerlijke wijze door Gods barmhartigheid was verlicht en uit alle gevaren verlost. Want het geheim van de koning openbaar maken is schadelijk en uiterst gevaarlijk; maar Gods roemrijke werken te verzwijgen is een grote schade voor de zielen. Daarom wil ik de goddelijke dingen niet verzwijgen uit vrees onder het oordeel te vallen over de luie dienaar (Mt. 25: 16) die het talent, dat hij van de Heer gekregen had, in de aarde had begraven en verborgen. Hij had het gekregen om er handel mee te drijven, maar hij had het verstopt en onvruchtbaar laten liggen. Daarom zal ik niet zwijgen over deze heilige geschiedenis die mij ter kennis is gebracht. Laat dan niemand ongelovig zijn, want ik schrijf neer wat ik gehoord heb; laat niemand door de grootheid van de zaak menen dat ik lieg. Want het is mij verre te liegen in heilige zaken of woorden te vervalsen waar God in genoemd wordt. Men hecht snel geloof aan kleine dingen, maar het is onwaardig ongelovig te staan tegenover de grootheid en de macht van God onze Redder. Maar zo er sommigen zijn die na het lezen van dit verslag niet willen geloven aan deze heerlijke wonderen, dan moge God hun barmhartig zijn en bewerken dat zij het heilig woord mogen begrijpen; zodat zij niet schuldig bevonden worden van ongeloof betreffende Gods wonderen, die Hij volgens Zijn wil talrijk doet geschieden in Zijn uitverkorenen. Zulke lieden zien de zwakheid der menselijke natuur en denken daarom dat het onmogelijk is wat zo roemrijk over de heiligheid wordt verhaald.

Maar ik zal nu een begin maken en de volle waarheid bekend maken die in onze tijd in het geslacht der mensen is gebeurd, zoals deze mij door een heilig man, opgevoed om de goddelijke zaken zelf te doen en aan anderen te onderrichten, is verhaald. Laat daarom niemand zich tot ongeloof laten verleiden door de mening dat zulke grote wonderen niet meer

mogelijk zijn in onze tijd en in ons geslacht, want Gods genade werkt door alle geslachten in de zielen der heiligen, om vrienden Gods en profeten te maken, zoals Salomon door goddelijke inspiratie ons geleerd heeft. (Wijsh. 7: 14)

Het is dus tijd een begin te maken met het heilig verhaal van de grote en manhaftige strijd van de waardige Maria van Egypte, namelijk hoe zij haar leven heeft volbracht.

HAAR LEVEN

In een klooster van Palestina woonde een monnik, genaamd Zosimas, die zich onderscheidde door zijn levenshouding en welsprekendheid. Hij was van jongsaf als monnik opgevoed en had het volkomen monniksleven bereikt. Laat niemand nu menen dat we hiermee die Zosimas bedoelen die beschuldigd is van ketterij door zijn twijfelachtige prediking, want dat is een ander, en er is een hemelsbreed verschil tussen die twee, al dragen ze beiden dezelfde naam.

Onze Zosimas dan, heeft van het begin af in hetzelfde klooster van Palestina geleefd; hij kwam nog verder dan hem als monnik geleerd werd en werd de volmaaktste van allen in de onthouding. Hij onderhield, zonder de minste afwijking, alle voorschriften van de regel die hem gegeven was door hen die hem van jongsaf daarin hadden opgevoed; en hij streed voor een volkomen monastieke levenshouding, ja, hij heeft er uit zichzelf nog veel aan toegevoegd om zijn vlees geheel en al aan de geest te onderwerpen. Er was geen enkel punt bij hem te vinden waarin hij tegenover de regel tekortschoot; ja, hij was in alle monastiek werk zo volmaakt, dat er vaak veel monniken uit de andere kloosters van Palestina, en uit nog veel verder weg gelegen landstreken naar hem toe kwamen, met de bedoeling zijn voorbeeld, leer en onthouding steeds meer na te volgen.

2 Zo stond het met de volmaaktheid van Zosimas in alle dingen: nooit liet hij af van het mediteren over de heilige Schrift: of hij nu op zijn mat lag te rusten, of opstond om te gaan werken, of bij het nuttigen van spijzen - als men over spijs zou kunnen spreken bij wat hij in zo geringe mate en zo geestelijk tot zich nam - ; bij dit alles bad hij onafgebroken in zichzelf de psalmen en dacht na over zaken uit de heilige Schrift. Er werd ook van hem gezegd dat God hem verlichtte en hem visioenen

toonde, en daarover behoeft men zich niet te verbazen, het is heel geloofwaardig. Want als de Heer zegt: “Zalig zijn de reinen van hart, want zij zullen God aanschouwen” (Mt. 5: 8), hoeveel te meer geldt dit dan voor hen die zonder ophouden zichzelf hebben gereinigd en hun hart hebben bewaakt in soberheid? Zien zij geen openbaringen als voortekenen en onderpand van de toekomstige eeuwige verlichting?

Zosimas zelf verhaalde dat hij als het ware vanuit de armen van zijn moeder in dit klooster was gebracht, en dat hij daar tot zijn drieënvijftigste jaar had gewoond. Maar daarna kwamen er bepaalde gedachten in hem op, dat hij eigenlijk tot de volkomen volmaaktheid was geraakt en door niemand meer onderricht behoefde te worden. Zoals hij zelf zei: de vraag drong zich aan hem op: Is er op heel de aarde wel een monnik die mij iets nieuws zou kunnen leren, die mij iets zou kunnen laten zien wat ikzelf niet kan of dat ik nog niet in het monastieke leven heb volbracht? Is er wel iemand van degenen die naar de woestijn zijn getrokken, die mij door zijn werken te boven gaat?

Terwijl dergelijke gedachten in hem rondspookten stond er plotseling iemand naast hem die sprak: O Zosima, inderdaad hebt gij goed gestreden, zo goed als een mens mogelijk is, en gij hebt de monastieke loop goed volbracht. Maar toch is er onder de mensen niemand die er zich op kan beroepen volmaakt te zijn, want de komende strijd is zwaarder dan die achter de rug is, ook al weet ge dit niet. Maar opdat ge zoudt mogen weten hoeveel andere wegen ter zaligheid er nog zijn: “Trek weg uit uw land en uit de kring uwer verwanten en uit uws vaders huis” (Gen. 12: 1), zoals de buitengewone patriarch Abraham, en ga naar het klooster dat aan de Jordaan gelegen is.

3 Hij gaf ogenblikkelijk gehoor aan het bevel van wie zo, tot hem sprak en vertrok uit het klooster waarin hij van kindsbeen af had gewoond. Toen hij aankwam bij de Jordaan, die allerheiligste rivier, werd hij, door die hem geroepen had, gezonden naar het klooster dat hem door God bevolen was. Hij klopt aan de deur van het klooster en spreekt met de portier, die de abt van zijn komst verwittigt. Deze ontvangt hem en ziet aan zijn voorkomen en habijt dat hij een religieus is. Dan buigt hij de knieën - zoals de monniken dat gewoon zijn - en nadat het gebed over hem gedaan is, vraagt de abt: Broeder, vanwaar zijt gij gekomen en waarom voegt gij u bij de ootmoedige monniken? Daarop heeft Zosimas geantwoord: Ik geloof niet dat het nodig is te zeggen vanwaar ik ben,

maar, vader, ik ben gekomen om gesticht te worden. Want ik heb grote en lofwaardige dingen over u gehoord en dat gij de ziel met God weet te verenigen. Toen heeft de abt tot hem gezegd: Broeder, God alleen geneest de kwalen der ziel en Hij moge u en ons Zijn goddelijke geboden leren, en ons allen geleiden om te doen wat ons tot zaligheid strekt. Want geen mens is in staat een ander te stichten, tenzij ieder naarstig op zichzelf acht geeft en met wijsheid volbrengt wat nodig is, met de hulp van God. Maar daar gij zegt dat de liefde tot Christus u hier heeft gebracht om ons, geringe monniken, te zien: blijf bij ons als ge daarom gekomen zijt, want de Goede Herder zal ons allen voeden met de genade van de Heilige Geest, zoals Hij ook Zijn leven gegeven heeft om ons te verlossen; Hij roept immers Zijn eigen schapen elk bij hun naam. Toen de abt dit zeide, heeft Zosimas wederom zijn knieën gebogen, en aan het slot van het gebed antwoordde hij: Amen; en hij is in het klooster gebleven.

4 Daar heeft hij gezien oudvaders die uitblonken in geestelijk werk en goddelijke contemplatie, vol geestelijk vuur in de dienst van de Heer. Daar duurde de lofzang heel de nacht door. Altijd was er werk in hun handen en zonder ophouden waren de goddelijke psalmen in hun mond. Nuttelose woorden vonden bij hen geen plaats, en niemand dacht aan goud of zilver of enig bezit. Er werd geen rekening opgemaakt van de kosten van levensonderhoud over het jaar, en over bezorgdheid betreffende dit ellendige aardse leven werd zelfs niet gesproken. Er was slechts één ding waar allen zich op richtten: dat ieder in zijn lichaam verstorven zou zijn, zoals ze eens waren afgestorven aan de wereld, en aan alles wat daartoe behoort, en waarvoor ze niet meer leefden. En als nooit ontbrekende spijs hadden ze de heilige Schriften. Hun gewone spijs was brood en water: zij voedden hun lichaam met brood en water om sterk te worden voor God.

5 Dit zag Zosimas en zoals hij zeide: hij werd er zeer door gesticht. Hij strekte zichzelf uit tot de volmaaktheid en nog vaster werd zijn loop, nu hij medewerkers had gevonden die zulk een hemels leven leidden.

Nadat er zo enige tijd verlopen was, brak de Grote Vasten aan, die alle christenen moeten onderhouden om zichzelf te reinigen en voor te bereiden op het vereren en het aanbidden van het goddelijk Lijden en de roemrijke Opstanding van onze Redder Jezus Christus.

De hoofdingang van het klooster werd in gewone tijden nooit opengedaan, maar bleef steeds gesloten. Zo volbrachten de monniken hun leven zonder stoornis, en alleen bij noodzaak ging er een monnik door de deur. Want het was daar een eenzame plaats, zodat het klooster ook niet bezocht werd door omwonenden; het was zelfs niet bekend dat het daar lag. Nu volgt welk een regel daar vanouds werd onderhouden, en die naar mijn mening de oorzaak is dat God Zosimas naar dit klooster gezonden heeft.

6 Dit is de overlevering die in dat klooster onderhouden werd: op de eerste zondag van de Vasten vierde men op de gewone wijze de dienst en de Goddelijke Liturgie, waarbij ieder deelachtig werd aan het levendmakende en vlekkeloze Lichaam en Bloed van onze Heer Jezus Christus. Nadat zij, als gewoonlijk, een weinig voedsel tot zich genomen hadden, kwamen zij bijeen in de bidplaats, en baden ootmoedig met gebogen knieën, waarna zij de abt omhelsden en zijn gebed vroegen, opdat dit hun in de komende strijd zou bijstaan als medewerker en helper. Nadat dit gebeurd was, werd de poort van het klooster geopend, terwijl zij tezamen zongen: “De Heer is mijn licht en mijn heil, wie zou ik vrezen? De Heer is de beschermer van mijn leven, voor wie zou ik beven?” (ps. 26), en dergelijke psalmen. Dan trokken zij naar buiten, waarbij vaak slechts een of twee monniken in het klooster achterbleven. Het was niet hun taak het klooster te bewaken, want er was niets te vinden dat aantrekkelijk zou zijn voor dieven, maar men wilde de plaats niet zonder lofzang laten. Verder nam ieder mee wat hij nodig had, of zoveel of zo weinig als ieder wilde of toe in staat was. Men droeg mee waaraan het lichaam strikt behoefte had: de een gedroogde vijgen, de ander dadels, sommigen geweekte peulvruchten, en enkelen niets anders dan hun eigen lichaam en de kleding die zij droegen. Als de nood aan de man kwam, voedden zij zich met de planten die in het voorjaar in de woestijn groeien.

Zo was eenieder zichzelf tot regel en wet zonder overtreding. Ook wist niemand op welke wijze zijn medebroeders de onthouding beoefenden of wat deze deden. Want zodra ze over de Jordaan gezet waren, gingen ze uiteen en bleven ver van elkaar verwijderd. Niemand kwam bij een van de anderen, maar had de wildernis voor zichzelf alleen. En als iemand ook maar in de verte een ander zag, dan veranderde hij direct van richting om hem niet te ontmoeten. Zo leefde ieder eenzaam voor God, onder het zingen van psalmen, en af en toe wat etende.

Nadat zij op deze wijze de vasten hadden onderhouden, kwamen ze in het klooster terug voor de levenschenkende dag van de Opstanding van onze Heer en Redder Jezus Christus, namelijk op de zondag die de kerk volgens de overlevering vereert met palmtakken. Zij kwamen terug, terwijl ieder alleen voor zijn eigen geweten verantwoordelijk was voor wat hij in die tijd had gedaan en voor welk een zaad van inspanning hij had gezaaid. En niemand vroeg aan een ander op een of andere wijze op welke manier hij zijn werk had volbracht.

7 Dit is dan de regel van dit klooster zoals deze daar op uitstekende wijze werd onderhouden. Zo werd ieder, zoals geschreven staat, in de woestijn met God verenigd, en voerde zijn strijd, niet om aan andere mensen te behagen, maar aan God alleen. Want wat gedaan wordt om aan de mensen te behagen, is niet alleen zonder nut, maar vaak zelfs schadelijk. Zo is dan ook Zosimas volgens de gewoontewet van het klooster over de Jordaan gegaan, slechts met een noodrantsoen bij zich, en de kleren aan zijn lichaam. Volgens de regel trok hij door de wildernis en op etenstijd voldeed hij aan de behoefte van zijn natuur. 's Nachts zat hij op de grond om wat te rusten en te slapen waar hij door de avond overvallen was. Maar 's morgens stond hij weer op en trok verder met de vaste bedoeling steeds verder in de woestijn te gaan, omdat hij hoopte daar een of andere vader te vinden waaraan hij zich zou kunnen stichten zoals hij verlangde.

Zo trok hij dan voort alsof hij naar een bepaalde persoon op weg was. Op de twintigste dag, tegen het zesde uur op het midden van de dag, stond hij stil en keerde zich naar het Oosten voor het gewone gebed. Want hij had de gewoonte op de bepaalde uren zijn reis te onderbreken en staande psalmen te zingen en ter aarde gebogen het gebed te doen. Terwijl hij de psalmen zong, waarbij hij strak opzag naar de hemel, werd hij aan zijn rechterhand iets gewaar als de schaduw van een menselijk lichaam. Eerst schrok hij en beefde, daar hij meende dat het een geestverschijning was, maar hij tekende zichzelf met het kruisteken om de vrees van zich weg te werpen en omdat hij bijna klaar was met bidden, en opzij ziende zag hij werkelijk iemand naar het Westen lopen. Het was een vrouw die hij waarnam, heel donker van lichaam, door de hitte van de zon verbrand. Haar hoofdhaar was wit als wol en ook heel kort, niet langer dan tot in haar nek.

8 Toen Zosimas dit zag was hij zeer verheugd door zijn vervuld verlangen en hij begon haastig te lopen in de richting waar hij haar had gezien, want hij was zielsblij. Hij had immers al die dagen geen mensgedaante noch zelfs een spoor van dieren of vogels gezien. Hij wilde dus nader onderzoeken wat voor soort levend wezen hij had waargenomen, in de hoop dat er een of ander profijt van te trekken viel. Maar toen zij Zosimas tot zich zag naderen, begon ze weg te lopen naar het binnenste der woestijn. Maar Zosimas vergat zijn leeftijd en gaf geen acht op de inspanning die de weg hem kostte, en hij liep met grote snelheid, vol verlangen om de vluchteling te zien; en zo ging hij achter haar aan. Zosimas liep vlugger en kwam dichterbij. Toen hij nu zover genaderd was dat zij zijn stem kon horen, begon Zosimas wenend te roepen: “o dienaar Gods, waarom vlucht ge weg van mij, oude man en zondaar? Wacht op mij om Gods wil, om wiens Naam gij in deze wildernis woont. Wacht op mij, onwaardige zwakkeling; wacht op mij, omwille van de hoop die gij hebt op de vergelding voor zulk een moeite. Blijf staan en bid voor een oude man en geef hem de zegen omwille van God, die niemand ooit heeft verworpen.”.

Terwijl Zosimas aldus onder tranen smeekte, kwamen ze op een plaats die er uitzag als een ingedroogde beek. Hij dacht zelfs dat er een beek zou zijn, maar in de woestijn kan geen water vloeien. Maar heel de toestand van de plaats gaf de indruk van een waterloop. Toen zij daar kwamen is de vluchteling aan de ene kant omlaag gegaan en aan de andere kant weer opgeklommen. Maar Zosimas kon niet verder en bleef staan roepen aan deze kant van de gracht die door het water scheen uitgeslepen te zijn. En hij weende en zuchtte steeds luider, opdat zij doorzijn droefheid zich zou laten vermurwen.

9 Toen kwam er uit het lichaam dat gevluht was deze stem: “Abba Zosima, om Gods wil vergeef mij, want ik mag mij niet omkeren om mij aan u te laten zien; want ik ben een vrouw en geheel ontbloot van elke lichamelijke bedekking, zoals gij ziet, en ik heb ook de schaamte des lichaams niet bedekt. Maar zo gij een gebed wilt storten over een zondige vrouw, werp mij dan het kleed toe dat gij omhebt, opdat ik mij kan bedekken om mij tot u te keren en uw gebeden te aanvaarden.”

Toen beefde Zosimas van grote vrees en verbazing des harten. Want hij was zeer verstandig en had een diep inzicht door de goddelijke gaven, en doordat zij die hem nooit had gezien of over hem gehoord had, hem bij

zijn naam riep, bemerkte hij dat zij kennelijk verlicht was door de gave der profetie. Hij deed dus onmiddellijk wat zij hem had opgedragen, hij trok zijn kleeft uit, en wierp dit achterwaarts naar haar toe. Zij nam het om zich de noodzakelijke bedekking te verschaffen en wendde zich toen tot Zosimas met de woorden: “Waarom hebt gij het in het hoofd gehaald, Abba, een zondige vrouw te gaan zien? Wat wilt ge van mij zien of leren, dat u zulk een geweldige moeite hebt getroost?” Maar hij bleef ter aarde gebogen en verlangde van haar de zegen te krijgen. Toen heeft zij zich eveneens op de grond geworpen, en zo vroegen beiden, de een aan de ander, om de zegen te geven.

10 Na een hele tijd zei de vrouw: “Abba Zosima, het past u de zegen te geven en te bidden, want gij hebt de waardigheid van het priesterschap ontvangen en hebt gedurende vele jaren aan het Altaar gestaan; en door goddelijke gave onderzoekt gij de verborgenheden van Christus.” Deze woorden brachten Zosimas nog meer in verwarring, zodat het zweet hem aan alle kanten uitbrak. Van alle kracht beroofd en buiten adem sprak hij tot haar: “O geestelijke Moeder, ik zie aan uw hele lichaam hoe ver gij reeds genaderd zijt tot de Heer, omdat gij bijna geheel en al aan de wereld verstorven zijt. Het is zonneklaar dat aan u meer genade geschonken is dan aan alle anderen, zodat gij mij aanspreekt bij mijn naam, hoewel ge mij nooit gezien hebt. Want de genade blijkt niet uit de waardigheid, maar uit de werken der ziel. Geef mij om Gods wil uw zegen, bevestig en spreek over mij het krachtig gebed van uw volmaaktheid.”

Toen kreeg zij medelijden met het standvastig verlangen van de oudvader en zeide: “Gezegend zij God, Die de redding der zielen bewerkt.” En nadat Zosimas geantwoord had: “Amen”, zijn ze beiden van de grond opgestaan.

En de vrouw zei opnieuw: “Mens, waarom zijt ge tot mij, de zondares, gekomen? Maar in elk geval, daar de genade van de Heilige Geest u hierheen heeft gebracht om de laatste dienst te bewijzen aan mijn verworpen lichaam, zeg mij, hoe staat het heden met het geslacht der christenen, hoe gaat het de keizer en de kudde der heilige kerk?” En Zosimas antwoordde: “Moeder, door uw heilige gebeden heeft God ons een standvastige vrede geschonken; ontvang dit als troost uit de mond van een onwaardige monnik. Maar om des Heren wil, bid voor de gehele wereld en ook voor mij, zondaar, opdat de inspanning van deze reis door een zo grote woestijn niet zonder vrucht voor mij blijve.” Toen heeft zij geantwoord:

“Abba Zosima, het betaamt u, die met de eer van het priesterschap zijt bekleed, voor iedereen en voor mij te bidden, want daartoe zijt gij geroepen. Maar daar ons de gehoorzaamheid is bevolen, zal ik met goede wil doen wat ge mij hebt opgedragen.” Toen wendde zij zich oostwaarts, hief haar handen ten hemel en strekte haar armen uit. Zo begon zij te bidden, waarbij alleen haar lippen bewogen zonder dat men een verstaanbaar geluid hoorde. Daarom heeft Zosimas ook geen woorden uit dit gebed kunnen vernemen. En hij vertelt dat hij daar bevend stond, met de ogen omlaag gericht, zonder iets te durven zeggen. En hij zwoer, waarbij hij God als getuige nam voor de waarheid van zijn woorden, dat toen hij wat opwaarts blikte, hij zag hoe zij in haar gebed wel een el boven de aarde zweefde, alsof zij steunde op de lucht terwijl zij bad.

Op dit gezicht werd hij door grote vrees bevangen en hij wierp zich ter aarde, terwijl het zweet hem uitbrak. In opperste verbazing dorst hij niet te spreken, maar hij herhaalde alleen in zichzelf: “Heer, ontferm U over mij.”

11 Maar terwijl hij nog op de aarde neerlag, kwam er twijfel op in zijn hart door de gedachte dat het misschien een geestverschijning was die maar voorgaf te bidden. Maar de vrouw keerde zich tot hem en gaf hem nieuwe moed zeggende: “Abba, waarom wordt gij door uw gedachten ontsteld dat gij u aan mij ergert alsof ik slechts een geestverschijning was met een voorgewend gebed? O mens, twijfel toch niet dat ik slechts een zondige vrouw ben. Nochtans, ik ben gedoopt en ik ben geen geest, maar stof, as en vlees. Evenmin heb ik ooit acht geslagen op de openbaringen van boze geesten.” Terwijl zij dit zeide heeft zij een kruisteken gemaakt op haar voorhoofd, ogen, lippen en borst met de woorden: “Abba Zosima, God moge ons verlossen van de vijand en zijn ingevingen die deze in zijn grote afgunst op ons doet.”

Toen de oudvader dit hoorde wierp hij zich neder en hield haar voeten vast, terwijl hij onder tranen sprak: “Ik smeed u door de Heer Jezus Christus onze waarachtige God, Die Zich gewaardigd heeft geboren te worden uit de Maagd, en om Wien gij deze naaktheid hebt aangedaan en dit aardse vlees hebt te gronde gericht: verberg niet voor uw dienaar wie gij zijt en vanwaar gij komt, en wanneer en om welke reden gij in deze woestijn zijt gekomen. Verhaal mij alles wat u betreft, opdat gij Gods grote werken moogt verkondigen. Want, zoals er geschreven staat: “Een verborgen wijsheid en een schat die niet gezien wordt, wat voor nut is

daarin?” Jez. Sir. 20: 32) Zeg het mij alles, om Gods wil; want gij zegt het niet om u erop te beroemen, maar om aan het verlangen te voldoen van mij, onwaardige zondaar. Want dit vertrouwen heb ik op God, dat ik om deze reden hier in deze woestijn ben gezonden, omdat God uw geschiedenis bekend wil maken. Het ligt immers niet in onze macht aan Gods bedoeling te weerstaan. Zo het den Heer Christus niet aangenaam ware u en uw strijd bekend te maken, dan zou Hij niet toegelaten hebben dat iemand u had gezien, en Hij zou mij niet gesterkt hebben om zulk een lange weg te gaan, terwijl ik in het geheel niet kan gaan, en zonder Hem zelfs niet uit mijn cel kan komen.”

12 Toen hij dit en nog meer gezegd had, hief de vrouw hem op en zeide: “Abba, vergeef het mij. Werkelijk, ik schaam mij u mijn afschuwelijke daden te verhalen. Maar nu gij eenmaal mijn naakt lichaam hebt gezien, wil ik voor u ook mijn werken blootleggen, opdat ge moogt erkennen hoezeer mijn ziel vervuld is van onreinheid en beschamende schande. Ik zal u mijn leven niet verhalen om mij ergens op te beroemen, zoals ge zelf reeds hebt opgemerkt. Want hoe zou ik kunnen roemen, daar ik een uitverkoren vat van de duivel geweest ben? Ja, ik weet dat zodra ik begin te vertellen wat er in mij is, gij van mij zult wegvluchten als voor een serpent, daar uw oren niet zullen kunnen verdragen de zinneloosheden die ik bedreven heb aan te horen. Maar ik zal ze zeggen en niet loochenen; ik zal ze naar waarheid zeggen, maar ik smeeek u niet op te houden voor mij te bidden, opdat ik barmhartigheid moge verwerven op de dag des oordeels.” De oudvader was ontroerd en weende.

(tweede kwart - na ps. 50)

13 Toen begon de vrouw haar leven te verhalen als volgt: “Vader, ik ben in Egypte geboren, maar terwijl mijn ouders nog leefden heb ik, toen ik twaalf jaar oud was, hun liefde versmaad om naar Alexandrië te gaan. Hoe schaam ik mij bij het herdenken hoe ik mijn maagdelijkheid heb verloren en zonder ophouden en onverzadigbaar in wellust heb geleefd. Het is onmogelijk dit in het kort te verhalen. Daarom zal ik zeggen - opdat gij de onbedaarlijke brand van mijn zonde moogt erkennen - hoezeer ik gehecht was aan de onkuisheid. Meer dan zeventien jaar heb ik mij in het openbaar overgeleverd aan de vleselijke wellust, mijn maagdelijkheid heb ik niet verloren omdat iemand ervoor betaalde; ik nam zelfs niets aan van hen die mij iets wilden geven, opdat er nog meer tot mij zouden komen; zozeer was ik door het vuur der begeerte ontstoken.

En denk ook niet dat ik niets aannam omdat ik rijk was, want ik moest bedelen om te leven of vaak ook vlas spinnen. Want zoals ik zei, ik had een onverzadigbare begeerte, zodat ik mij zonder ophouden in de put der onreinheid wentelde. En dit was mij aangenaam en ik vond dat ik echt leefde, door onafgebroken de natuur onrecht te doen. Terwijl ik op deze wijze leefde, zag ik op een zonnige dag een aantal Lybiërs en Egyptenaren in de richting van de zee lopen. Ik vroeg aan iemand waar die mannen heengingen en men antwoordde mij: “Ze gaan samen naar Jeruzalem voor de Verheffing van het Heilig Kruis, waarvan het feest binnenkort gevierd wordt.” Ik vroeg toen: “Denkt u dat zij mij zullen opnemen als ik met hen mee wil gaan?” Toen zei hij: “Niemand zal het u verhinderen als ge het reisgeld betaalt.” Toen antwoordde ik: “In waarheid, broeder, ik heb noch reisgeld noch proviand. Maar ik zal mee in het schip gaan dat zij gehuurd hebben, en als ze mij dat willen verbieden, zal ik mijzelf aan hen aanbieden. Dan hebben ze mijn lichaam in hun macht om het als reisgeld te aanvaarden.” Want ik wilde met hen meegaan (Abba, vergeef het mij), opdat ik veel voldoeners aan de begeerte van mijn wellust zou hebben.

14 “Ik heb u al gezegd, mijn heer oudvader, vergeef het mij, en dwing mij niet mijn beschaming bekend te maken. Ik sidder, God weet het, want deze woorden besmetten zelfs de lucht waarin ze uitgesproken worden.” Maar bij Zosimas rolden de tranen tot op de grond en hij antwoordde: “Zeg het om Gods wil, mijn Moeder, ga verder, en houdt de afloop van zulk een heilig verhaal niet achterwege.”

En zij ging verder: “Toen de jongeman de brutaliteit van mijn woorden hoorde, is hij lachend verder gelopen. Maar ik wierp het spinrokken weg dat ik in de hand hield - want de nood van die tijd had mij gedwongen dat werk te doen - en ik liep naar de zee waar ik ze had zien heengaan. Daar heb ik ongeveer tien van die jongemannen aan de oever zien staan. Ze waren krachtig van lichaam en zeer geschikt om te doen dat wat mij aangenaam was. En er waren er nog meer die al in het schip waren gegaan. Ik ging schaamteloos in hun midden staan, zoals ik dat meestal deed, en ik zei: “Neem mij mee op reis, je zult er geen spijt van hebben.” En nog meer zinneloze praat uitslaande, bracht ik ze allen aan het lachen. Toen ze mijn schaamteloosheid zagen, hebben ze mij meegenomen in het schip, dat tegelijk afvoer.

Maar wat daarna gebeurd is, hoe kan ik dat aan u, man Gods, durven verhalen? Wie kan uitspreken of wie kan maar aanhoren wat er op het schip en onderweg gebeurd is? Hoe ik de armzaligen, die eerst niet wilden, allengs dwong ook te zondigen. Het ergste, waarvan ik, ellendige, toen de oorzaak ben geweest, kan niet weergegeven worden. Wees hiermee tevreden, want ik ben nog steeds verwonderd dat de zee de onreinheid van mijn slechtheid heeft kunnen verdragen, en dat de aarde niet onder mijn voeten is opengespleten om mij levend in de hel te doen vallen, toen ik zoveel zielen deed neervallen in de strik van de dood. Ik kan alleen bedenken dat God wilde dat ik boete deed, “want Hij verlangt niet dat iemand verloren gaat, maar dat allen zalig worden. Hij immers begeert niet de dood van de zondaar, maar Hij wacht lankmoedig op zijn bekeering.” (Ezech. 33: 11)

Zo zijn wij dus met grote haast naar Jeruzalem gereisd, en evenveel dagen als ik te Jeruzalem aangekomen was vóór de 14e september, ben ik ook daar bezig geweest met mijn slechte daden zoals ik gedaan had en nog ergere. Want ik hield mij niet tevreden met de jongemannen die onderweg met mij waren omgegaan, maar ik verleidde ook veel vreemdelingen en burgers van de stad tot het deelnemen aan mijn slechtheid en heb ze zo besmet.

15 Toen nu de feestdag was aangebroken van de heilige Verheffing van het eerbiedwaardig Kruis, ging ik door zoals ik gewend was om slachtoffers te vinden en te verleiden. En omdat ik zag dat ze ‘s morgens vroeg allen samen naar de kerk gingen, heb ik mij bij hen gevoegd en kwam zo in de voorhal van de kerk, de nartex. Toen het ogenblik van de Verheffing van het heilig Kruis was aangebroken, drong ik met alle anderen naar voren, maar er werd rondom mij zo tegen mij opgedrongen dat ik inplaats van bij de ingang weer bij de buitendeur terecht kwam, tussen degenen die nu pas aankwamen. Met dezen ging ik weer naar voren, maar terwijl deze ongehinderd naar binnen gingen, werd ik, onzalige, door een of andere onbegrijpelijke kracht daartoe belet. Ik werd achteruit geduwd en opnieuw stond ik buiten in de nartex. Ik dacht dat het mijn vrouwelijke zwakheid was, en mengde mij dus weer onder de anderen en ik duwde en elleboogde om binnen te komen, maar al mijn moeite was vergeefs.

16 Want op hetzelfde ogenblik dat mijn voeten de drempel bereikten, gingen alle anderen vanzelfsprekend naar binnen, maar ik alleen kon er niet overheenkomen. Het was alsof een hele troep soldaten opgesteld was om mij het binnentreden te beletten. Ik werd tegengehouden door een onzichtbare kracht, terwijl ik telkens opnieuw mijn best deed binnen te gaan, en ik kwam geen stap verder. Toen ik geheel uitgeput was heb ik de moed opgegeven, want heel mijn lichaam was gekwetst door het gedrang van de menigte waar ik mij telkens opnieuw in bevond, en ik ben gaan uitrusten in een stille hoek van de voorkerk. Daar begon ik na te denken wat de oorzaak zou zijn dat het mij verboden werd op te zien naar het levendmakend Kruis. Toen werden mijn gedachten aangeraakt door het begrip van de zaligheid en werden de ogen van mijn hart verlicht. Want de gedachte kwam in mij op dat mijn afschuwelijke daden de toegang voor mij gesloten hadden.

Toen brak ik in wenen uit in diepe ontsteltenis en ik sloeg op mijn borst en zuchtte uit het diepst van mijn hart. En terwijl ik zo weende, viel mijn oog op een icoon van de heilige Moeder Gods, hoog aan de muur. En tot haar opziende zonder verder nog iets om mij heen te zien, zeide ik: “Meesteres en Maagd, die volgens het vlees God hebt gebaard, ik weet wel dat het onpassend en onbehoorlijk is dat ik, die zo afschuwwekkend ben door mijn zonden, uw icoon zou vereren, of zelfs mijn ogen op u zou richten terwijl ze door zoveel onreinheid zijn besmet. Wij weten dat gij een volstrekt reine maagd zijt, onbevlekt naar lichaam en ziel. Het is recht en billijk dat ik, onreine, verafschuwd en verworpen word door de allerreinste zuiverheid van uw onbevleetheid. Maar ik heb ook gehoord dat God, Die gij zo waardig hebt gebaard, mens is geworden om de zondaars tot bekering te roepen. Help mij dan, die verlaten ben, en die niemand heb die mij bijstaat. Sla acht op mijn belijdenis en sta mij toe dat ik in de kerk mag komen. Laat ik niet belet worden het heilig Kruis te aanschouwen, waaraan God, Mens zijnde, genageld is; gij, Maagd, hebt Hem ontvangen en gebaard, en Hij heeft Zijn eigen Bloed gegeven om mij te verlossen. O Vrouwe, geef bevel dat ook voor mij, onwaardige, de poort wordt opengedaan, opdat ik het goddelijk Kruis mag begroeten. Ik vraag u mijn Borg te zijn bij Christus Die uit u geboren is, opdat ik voortaan nooit meer mijn lichaam met de afschuwelijke onreinheid zal besmetten. Heilige Maagd, zodra ik het Kruis van Uw Zoon zal hebben aanschouwd, zal ik verzaken aan de wereld en al haar werken, en aan alles wat daarin is, en terstond zal ik daarheen gaan waar gij, mijn Borg, mij zult zenden.

17 Terwijl ik dit sprak voelde ik mijn hart ontvlammen door het vuur van het geloof, en vol vertrouwen op de barmhartigheid van de Moeder Gods, ben ik weggegaan van de plaats waar ik had staan bidden. Opnieuw mengde ik mij onder hen die de kerk binnengingen, maar nu was er niemand meer die mij achterwaarts stiet of mij belette bij de kerkeuren te komen waardoor zij binnentraden. Ik was ontsteld van verwondering en beefde over heel mijn lichaam, en zo kwam ik voor de ingang die tot nu toe steeds voor mij gesloten was geweest. Maar nu scheen het of alle kracht die mij tevoren verhinderde binnen te gaan, veranderd was om mij de weg te bereiden, en zonder enige moeite trad ik binnen. Zo bevond ik mij dan in het heilige der heiligen en ik werd waardig geacht neer te vallen voor het mysterie van het eerbiedwaardig en levendmakend Hout van het Kruis. Toen heb ik Gods verborgenheden geschouwd, hoe Hij klaar staat om hen te ontvangen die boete doen. Ik wierp mij ter aarde, en na de heilige vloer gekust te hebben ging ik de kerk uit. Ik spoedde mij tot haar die mijn Borg was geweest en ben bij haar blijven staan. De geschilderde icoon was mij het handschrift van mijn borgtocht; ik boog mijn knieën voor het aangezicht van de heilige Maagd en Moeder Gods en bad tot haar: “Het is dus waar, allergeoedertierenste Vrouwe, dat gij altijd uw barmhartige Godsliefde toont. Gij hebt mijn onwaardig gebed niet verworpen. Ik heb de glorie aanschouwd die zondaars met recht niet mogen zien, de glorie van de almachtige God, Die door u de boete der zondaars aanvaardt. Wat kan ik, ellendige zondares, nog meer zeggen of bedenken? Nu is het de tijd om te volbrengen wat ik beloofd heb met de welbehaaglijke borg van uw liefde. Zend mij nu waarheen het u behaagt. Wees mij een leid-ster ter zaligheid en een meesteres ter waarheid. Ga mij vooraf op de weg die tot de boete leidt.”

Terwijl ik zo sprak hoorde ik een stem die klonk als heel uit de verte: “Zo ge over de Jordaan gaat, zult ge goede rust vinden.” Ik hoorde die stem en begreep dat ze tot mij gericht was en wenend riep ik uit: “O Vrouwe, Meesteres, Koningin der gehele wereld, door wie het menselijk geslacht de zaligheid verkregen heeft, verlaat mij niet.” Toen ben ik uit de voor-kerk gegaan en liep zeer snel.

Maar iemand die mij naar buiten zag gaan, heeft mij drie penningen gegeven met de woorden: “Vrouw, neem dit.” En ik heb ze aangenomen en daar drie broden voor gekocht die geschikt waren voor mijn gezegende reis. En aan de broodverkoper heb ik gevraagd waar en hoe de weg is die naar de Jordaan voert. En toen ik wist welke poort daarheen voert, ben ik, tegelijk lopend en wenend, op weg gegaan.

18 Steeds opnieuw vragend heb ik de rest van die dag met haastig reizen doorgebracht. Het was ongeveer het derde uur in de ochtend toen ik het eerbiedwaardig en levenschenkend Kruis heb mogen aanschouwen, en bij zonsondergang zag ik de kerk van de heilige Johannes de Doper, die aan de Jordaan ligt. Ik ben in de kerk gegaan om te bidden en ben direct de Jordaan ingegaan om met dat heilig water mijn handen en aanzicht te wassen. Daarna heb ik het levendmakend en onbevlekt Sacrament van Christus, de Heer, ontvangen in de voornoemde heilige kerk van de Voorloper en Doper Johannes. Daarna heb ik de helft van een brood gegeten en het water van de Jordaan gedronken en 's nachts op de grond geslapen.

Toen het de volgende dag licht was geworden, ben ik over de Jordaan gegaan, en heb tot mijn Leidster gebeden dat zij mij zou sturen waarheen ze wilde. Zo ben ik in deze woestijn gekomen, en van toen af ben ik weggevlucht en heb mij van alles vervreemd en ben ver van de mensen gebleven, in afwachting van mijn God, Die kleinen en groten zalig maakt als zij zich tot Hem bekeren.”

(derde kwart - na de derde ode)

En Zosimas vroeg haar: “Vrouw, hoeveel jaren hebt ge in deze wildernis gewoond?” Zij antwoordde: “Heb ik het goed onthouden, dan is het nu zevenenveertig jaar geleden dat ik uit de heilige stad Jeruzalem ben weggegaan.” Toen vroeg Zosimas: “Wat hebt ge dan kunnen vinden om te eten, vrouwe, en wat vindt ge nog?” Daarop antwoordde zij: “Ik heb twee en half brood mee over de Jordaan gebracht. Deze werden langzamerhand zo hard als steen. Af en toe heb ik daar wat van gegeten en er verschillende jaren mee gedaan.” Dan zei Zosimas: “Hebt ge zulk een lange tijd zonder moeite doorgebracht? Zijt ge niet ellendig geweest door de heftige verandering en het omwerpen van heel uw leven?” Daarop zeide zij: “Daar vraagt ge me iets waar ik nog ontsteld over raak. Als ik zou gaan vertellen welke gevaren ik heb doorstaan en welke gedachten mij in beroering hebben gebracht, ben ik bang dat ik er nog van te lijden zou hebben.” Maar Zosimas zeide: “Laat toch niets achterwege, vrouwe, maar geef mij alles te kennen. Want dit is toch de reden waartoe God mij u heeft doen zien, dat gij mij zonder iets te verzwijgen alles zou doen weten.”

19 Zij echter zeide: “Abba, geloof mij, zeventien jaar lang heb ik moeten vechten tegen mijn wilde en ongetemde en onredelijke begeerten. Als ik iets at dan verlangde ik naar vlees, dan verlangde ik- naar vis zoals die in Egypte is, dan verlangde ik naar wijn waarnaar mijn lichaam hongerde. Want ik was verzot op wijn en dronk die overvloedig tot dronkenschap toe toen ik nog in de wereld was, en daarom had ik er een geweldig verlangen naar. En hier was zelfs nergens water te vinden, zodat ik mij in brand voelde staan en groot gevaar liep van dorst om te komen. Ik verlangde ook zeer naar de dubbelzinnige liederen die telkens in mijn herinnering opkwamen en ik wilde de duivelse liederen zingen die ik in mijn zondig leven had geleerd. Maar dan weende ik en sloeg mij op de borst, en ik stelde mij mijn gelofte voor ogen die ik had gedaan, om in deze woestijn te gaan. In gedachten stond ik dan voor de icon van de Moeder Gods die voor mij borg had gestaan, en ik weende voor haar, dat zij de zondige gedachten die mijn ellendige ziel zo zeer benauwden, van mij weg zou jagen. En als ik dan zo zeer bedroefd weende en manhaftig op mijn borst sloeg, dan zag ik een licht dat mij van alle kanten omscheen en er kwam terstond een grote kalmte over mij.

Hoe zal ik u kunnen vertellen hoe mijn gedachten opnieuw de kop opstaken om mij tot onkuisheid te brengen, Abba, vergeef het mij! Ik vlamde inwendig door een onzalig vuur, dat heel mijn lichaam deed ontbranden in begeerte naar de bijslaap. Als er zulke gedachten over mij kwamen, dan wierp ik mijzelf op de aarde waar ik mijn tranen over uitstortte, en ik hoopte dat zij werkelijk bij mij stond die borg voor mij gebleven was, en het scheen mij dat zij mij, die door de onkuise gedachten mijn verstand verloor, met scherpe woorden bestrafte en mij bedreigde met de straf der overtreding. Dan stond ik niet eerder op van de grond dan tot het Vreugdevol Licht mij op de gewone wijze omstraalde en de woelende gedachten van mij verdreef.

Altijd en zonder ophouden hield ik de ogen van mijn hart gericht op mijn Borg en ik smeekte haar mij te helpen in deze wildernis en deze boetedoening. En zij, die de oorzaak van de reinheid heeft gebaard, is mijn Helpster geweest.

Zo heb ik die eerste zeventien jaar met vele gevaren gestreden. Daarna heeft mijn Helpster, de Moeder Gods, mij steeds bijgestaan en mijn leven in alles gericht.” Zosimas zeide: “Hebt ge geheel geen spijs of kleding gehad?” Zij antwoordde: “Zoals ik gezegd heb, over die drie broden heb

ik zeventien jaar gedaan. Verder ben ik gevoed met de planten die er in de wildernis groeien. Maar het kleed dat ik aanhad toen ik over de Jordaan gekomen was, is volkomen versleten en ver- gaan. Ik heb grote nood geleden door de kou in de winter en de hitte in de zomer, ik ben verbrand door de gloed en dan weer verstijfd en sidderend van de strenge koude. Vaak viel ik op de grond, geheel buiten adem terwijl ik mij niet kon bewegen, en ik moest tegelijk strijden tegen allerlei gebrek en tegen de bekoringen. Maar door dit alles heen heeft de kracht Gods mijn ellendige ziel en lichaam tot vandaag toe bewaard.

Als ik bedenken uit welke ongelukken de Heer mij heeft verlost, dan word ik gevoed met onvergankelijke spijs, en mijn voedsel is de verzadigdheid van de hoop op mijn zaligheid. Ik word gevoed en bekleed met de dekking van het Woord Gods, Die alle dingen omvat. Want “de mens leeft niet van brood alleen” (Mt. 4: 4), en “zij die geen bedekking hebben zijn omgord met de bedekking der steenrotsen” (Job 24: 8), want zij hebben zich ontkleed van de lijfrok der zonden.”

20 Zosimas hoorde hoe zij het getuigenis der Schrift aanhaalde, zowel uit de boeken van Mozes als van de zalige Job en de psalmen. En hij vroeg haar: “O Moeder, hebt ge de psalmen geleerd en de andere boeken der Schrift gelezen?” Hierop moest zij zachtjes lachen en zei: “Geloof mij, nadat ik over de Jordaan ben gegaan, heb ik nooit eerder een mens gezien dan u heden. Zelfs heb ik nooit een wild dier of ander beest ontmoet in deze woestijn. Ik heb evenmin ooit ergens leren lezen en ik heb ook nooit iemand anders horen lezen of de lofzang zingen. Maar het levende, machtige Woord Gods onderricht inwendig ‘s mensen verstand. (Hebr. 8: 10).

Tot nu toe heb ik over mijzelf gesproken. Maar nu vraag ik u, om de menswording van het Woord Gods, dat gij voor mij onreine en nietswaardige wilt bidden.” Toen is de oudvader verderop gegaan en zich ter aarde buigende riep en zeide hij: “Gezegend de Heer God Die alleen grote werken doet, roemrijke en schrikwekkende dingen zonder tal. Gezegend zijt Gij, Heer God, Die mij getoond hebt welke grote dingen gij schenkt aan hen die U vrezen. Want waarachtig, Heer, Gij verlaat hen niet die U zoeken.”(ps. 9: 11)

Maar zij hield de oudvader tegen en liet hem niet geheel ter aarde buigen en zeide hem: “O mens, ik vraag u door de Heer onze Redder Jezus Christus, dat gij niemand iets zegt over wat gij gehoord hebt, totdat God mij ontbonden heeft uit de boeien van dit vlees. Nu moge de Heer u in vrede geleiden, en gij zult wederom zien het volgende jaar op deze zelfde tijd: ge zult mij zien door Gods genade die ons in alles bestuurt.

Maar om de wil des Heren, doe wat ik u nu opdraag: als de heilige Vasten weer aanbreekt in het volgende jaar, ga dan niet over de Jordaan zoals gij in dat klooster gewoon zijt.”

Zosimas stond verwonderd dat zij, zonder er iets van te weten, over de regel van het klooster sprak alsof die haar volkomen bekend was. En hij loofde en dankte de heerlijkheid Gods, Die aan hen die Hem beminnen meer geeft dan zij vragen.

Zij sprak opnieuw: “Abba, blijf in het klooster; maar zelfs al zoudt ge willen weggaan, ge zult het niet kunnen. En op de allerheiligste avond van het Avondmaal des Heren, breng mij dan, in een heilig en waardig vat, het goddelijk Lichaam en het levendmakend Bloed en wacht op mij aan de bewoonde kant van de Jordaan. Dan zal ik komen om de levendmakende Gaven te ontvangen. Want sinds ik gecommuniceerd heb in de kerk van de alheilige Voorloper voordat ik over de Jordaan ging, heb ik nooit meer gecommuniceerd en tot nu toe heb ik nooit meer deel gehad aan deze heiligmaking. Daarom bid ik u, versmaad mijn verlangen niet, maar bovenal, breng mij de levendmakende en goddelijke Mysteriën op dat uur, waarop de Heer Zijn leerlingen deelachtig heeft gemaakt aan het goddelijk Avondmaal.

En zeg tot Johannes, de abt van het klooster waar gij woont: “Zie toe op uzelf en op uw gemeenschap; want er gebeuren bepaalde dingen die verbeterd moeten worden. Maar ik wil niet dat ge dit nu zegt, maar later als God het u bevolen zal hebben.”

Na dit gezegd te hebben vroeg zij het gebed van de oudvader, en is snel naar het binnenste der woestijn gegaan.

(vierde kwart - na de zesde ode)

21 Zosimas viel neer en kuste de aarde waar haar voeten hadden gestaan. En terwijl hij God loofde en van ganser harte dankte, is hij langs dezelfde weg teruggegaan. Hij kwam weer in het klooster op dezelfde tijd dat zij die daar woonden plachten te komen. En heel dat jaar heeft hij gezwegen, want hij durfde niets te zeggen over wat hij gezien had. Maar steeds bad hij in zichzelf tot God dat Deze hem het zozeer begeerde gezicht weer zou doen zien. En hij zuchtte, omdat het jaar zo traag en langzaam voorbijging.

Maar toen de eerste zondag van de heilige Vasten gekomen was, zijn de anderen na de gewone gebeden onder het zingen van psalmen weggegaan, maar hij was door een lichte koorts gedwongen in het klooster te blijven. Toen dacht Zosimas aan de voorspelling van de heilige vrouw: "Ook al zoudt ge willen, ge zult niet kunnen weggaan." Na enkele dagen was, de ziekte genezen, maar hij bleef in het klooster.

Toen de monniken teruggekeerd waren, heeft hij op de avond van het heilig Avondmaal gedaan wat hem was opgedragen. In een kleine kelk deed hij het ongeschonden Lichaam en het kostbaar Bloed van onze Heer Jezus Christus, en in een korf legde hij wat gedroogde vijgen, dadels en geweekte linzen.

Zo kwam hij tamelijk laat en zat aan de oever van de Jordaan, in afwachting van de komst van de heilige vrouw. Toen de allerzaligste vrouw lang op zich liet wachten, sliep Zosimas toch niet in, maar vol zorg keek hij uit naar de woestijn om te zien wat hij zozeer verlangde. En hij dacht bij zichzelf dat ze misschien weer was weggegaan toen zij hem niet vond, als ze vroeg gekomen was. Bij die gedachte begon hij te schreien en met zijn ogen ten hemel bad hij ootmoedig tot God, zeggend: "Heer, verleen mij toch nog eenmaal haar te zien die Gij eens hebt doen aanschouwen. Ik zal niet ledig weggaan, maar mijn zonden berispen."

22 Terwijl hij zo onder tranen bad, viel hem een andere gedachte in: "Wat moet zij doen als zij komt, hoe kan zij over de Jordaan komen, want er ligt nergens een boot. Hoe zal ze bij mij, onwaardige, komen? Ik ongelukkige, wie heeft mij verre gehouden van zulk een rechtvaardig persoon?" Terwijl hij zo dacht kwam de heilige vrouw en stond daar aan de overkant van de Jordaan. En toen Zosimas haar zag kwam hij vol vreugde overeind en loofde God. En hij zon op middelen hoe zij over de rivier

zou kunnen komen. Maar toen zag hij hoe zij de wateren zegende met het kruisteken, want een heldere maan verlichtte de duisternis van de nacht. Direct na het kruisteken stapte zij op het water en het vloeibare element was als een vaste weg onder haar voeten. Vol verwondering wilde Zosimas de knieën buigen, maar nog terwijl zij op het water liep, riep zij tot hem: “Abba, wat doet gij? Gij zijt immers een priester Gods die de goddelijke Mysteriën draagt!” Hij gehoorzaamde haar meteen, en nadat zij van het water kwam zeide ze tot de oudvader: “Vader, geef mij de zegen.” En hij antwoordde met grote haast (want hij was ten uiterste verbaasd over zulk een schitterend wonder): “In waarheid, God liegt niet in Zijn belofte dat zij die zichzelf rein maken aan Hem gelijk zullen worden. Ere zij U, Christus onze God, Die mij door Uw dienstmaagd hier getoond hebt hoe ver ik nog van de werkelijke volmaaktheid verwijderd ben.” Toen vroeg de vrouw hem de Geloofsbelijdenis te zeggen en het Gebed des Heren. Na het Onze Vader bood de heilige vrouw aan de oudvader de vredeskus, zoals het hoort voor de Communie.

Zo ontving zij de levendmakende Gaven, en zij strekte haar handen naar de hemel en riep onder tranen: “Laat nu uw dienstmaagd heengaan volgens Uw woord in vrede, want mijn ogen hebben onze heil aanschouwd.” (Luk. 2: 29) En tot de oudvader sprak zij: “Vergeef mij, Abba, maar doe nog één keer wat ik van u verlang. Ga nu naar het klooster in de vrede Gods, en als het jaar weer voorbij is, kom dan terug naar de beek waar ik het eerst met u gesproken heb. Wil dit toch niet achterwege laten, maar kom om Gods wil. Dan zult ge mij wederom zien in de toestand die God believen zal.” Maar hij antwoordde: “Ach, ware het mij mogelijk reeds nu uw voetstappen te volgen om te genieten van de aanblik van uw eerbiedwaardig gelaat. Maar ik smeed u, moeder, voldoe aan een klein verlangen van een oud man, en gewaardig u iets te gebruiken van de spijzen die ik voor u heb meegebracht.” Terwijl hij dit zeide liet hij de mand zien die hij bij zich had. Met haar vingertoppen heeft zij toen de linzen aangeraakt en drie korrels in haar mond gestoken, zeggend dat de genade van de Heilige Geest voldoende was om het wezen der zielen onbevlekt te bewaren.

Daarna zeide zij tot de oudvader: “Om Gods wil, bid voor mij, en wees mijn geringheid indachtig.” Hij raakte haar heilige voeten aan en smeekte onder tranen dat zij voor de kerk, voor het rijk en voor hem zou bidden, en wenend en schreiend heeft hij haar zo laten gaan. Want hij durfde haar niet langer tegenhouden, omdat hij overtuigd was dat hij haar niet had kunnen weerhouden, ook al wilde hij dat nog zo graag.

23 Toen maakte zij opnieuw het kruisteken over de Jordaan, en is evenals tevoren over het vloeiende water gewandeld. En de oudvader keerde terug, vervuld van blijdschap en ontzag. En hij was boos op zichzelf en vol leed, omdat hij zelfs de naam van de heilige vrouwe niet wist en hij daar niet naar had gevraagd. Maar hij hoopte dat hij die tenminste het volgende jaar zou horen.

24 Toen het jaar voorbij was, is hij wederom in de grote woestijn gegaan, en nadat hij alles had volbracht wat volgens de gewoonte gedaan moest worden, haastte hij zich vooruit om het roemrijk aanschijn van deze vrouwe te zien. Zo ging hij dus door de wildernis, maar hij kon de verlangde plaats niet terugvinden.

Hij keek overal in het rond, alles doorzoekende als een snelle jager, of hij ergens dit zoetste dier zou kunnen achterhalen. Maar nergens nam hij enige beweging waar, zodat hij in wenen uitbarstte. Hij hief de ogen op om te bidden, zeggende: “Heer, ik bid U, toon mij de lichamelijke Engel, die meer waard is dan heel de wereld.”

25 Zo biddend kwam hij op de plaats die op een beek geleek, stralend in de zon. Daar zag hij het dode lichaam van de heilige vrouwe, liggend naar het Oosten en de handen zo geplaatst als passend was. Erheen lopende heeft met zijn tranen de voeten gewassen van de allerzaligste vrouwe, want hij dorst geen ander lid van haar lichaam aan te raken. Lange tijd weende hij en bad de psalmen die bij een gestorvene behoren en deed het gebed van de begrafenis. Toen dacht hij bij zichzelf: “Misschien wil de heilige vrouwe niet hebben dat dit geschiedt.” Maar toen zag hij dat er op de grond geschreven stond: “Abba Zosima, begraaf het lichaam van de ellendige Maria. Geef terug aan de aarde wat haar toebehoort, werp het stof bij het stof. Maar bid voor mij tot de Heer, want ik ben overleden op de laatste dag van de maand Parmothi volgens de Egyptenaren, d.w.z. de 9e april volgens de Romeinse kalender, toen onze Redder gekruisigd is, na de nuttiging van het goddelijk en heilig Avondmaal.”

26 Toen de oudvader dit gelezen had, overdacht hij wie dit geschreven zou hebben, daar zij volgens haar eigen woorden niet eens lezen kon. Maar in elk geval was hij ten zeerste verheugd dat hij door dit geschrift haar heilige naam te weten was gekomen. Verder viel hem in dat zij op hetzelfde ogenblik daar gekomen en uit de wereld vertrokken was, nadat

zij bij de Jordaan aan de heilige Mysteriën deelachtig was geweest, zodat Maria de lange weg die Zosimas met zoveel moeite in twintig dagen doortrokken had, in een enkel uur had afgelegd, en dat ze dus ogenblikkelijk tot de Heer was gegaan.

Toen loofde Zosimas de Heer en maakte haar lichaam nat met tranen en zei tot zichzelf: “Zosima, het is tijd om haar de laatste dienst te bewijzen. Maar hoe moet ik ongelukkige dat doen, want ik heb schop noch spade waarmee ik zou kunnen graven.” Toen zag hij een klein en kort stuk hout liggen en begon daarmee te graven. Maar de aarde was zeer hard en vast, zodat hij niet kon graven, want hij was bovendien door het vasten zeer verzwakt en door de vermoeienissen van de lange weg gebroken. Maar hij spande zich in tot het uiterste in diepe droefheid en werkte zich in het zweet en zuchtte uit het diepste zijns harten. Daarbij zag hij een keer op en zag toen een grote leeuw staan bij het lichaam van de heilige vrouw, die haar de voeten likte. Op dit gezicht was hij verlamd van schrik over dit geweldige verscheurende dier, vooral omdat hij de heilige vrouw had horen zeggen dat zij in al die jaren nooit enig dier had gezien. Maar hij wapende zichzelf met het teken des kruises, erop vertrouwend dat de heiligheid van haar die daar lag, hem ongedeerd zou bewaren.

De leeuw gedroeg zich vriendelijk jegens de oudvader, zodat Zosimas tot hem zeide: “O voornaamste onder alle wilde dieren, God heeft u hierheen gezonden opdat het lichaam van deze dienstmaagd Gods begraven zou kunnen worden: doe nu het werk van uw dienst opdat ik haar kan begraven. Want ik ben te zwak door ouderdom, ik heb niets waarmee ik dit werk kan doen, en de weg is ook te lang dan dat ik een of ander gereedschap zou kunnen halen. Doe gij dan op Gods bevel dit werk met uw klauwen en laat ons dit lichaam aan de aarde toevertrouwen.”

27 Op dit woord van de oudvader heeft de leeuw direct een kuil gemaakt die groot genoeg was om het lichaam van de heilige vrouw daarin te leggen. Nog eens waste, hij haar voeten met zijn tranen en smeekte haar langdurig voor ieder, en in het bijzonder voor hem, te willen bidden. Dan bedekte hij het naakte lichaam, dat niets anders droeg dan het gescheurde kled dat Zosimas haar eens had toegeworpen en dat haar slechts gedeeltelijk beschutte, met aarde. De leeuw bleef erbij staan, zoals hij hem op het eerste ogenblik had gezien.

Toen gingen zij samen weg: de leeuw als een tam schaap naar het hart van de woestijn; en Zosimas op de terugweg, terwijl hij God zegende en loofde, en de lofzang zong voor Christus onze Heer.

In het klooster teruggekomen heeft hij voor het eerst zijn verhaal aan de monniken gedaan en niets meer verborgen van al wat hij had gezien en gehoord. Zij luisterden naar Gods grote werken met verbazing en bewondering, en met ontzag, liefde en groot geloof vierden zij de dag van het overlijden van de allerzaligste vrouwe.

Ook heeft abt Johannes bevonden dat sommigen zich beteren moesten, volgens het woord van de heilige vrouwe, en door Gods barmhartigheid heeft hij hen bekeerd.

Zosimas leefde in het klooster tot hij honderd jaar oud was en is in vrede opgegaan tot de Heer, door de genade van onze Redder Jezus Christus, aan Wie met de Vader roem zij, eer en heerschappij, tezamen met de levendmakende en heilige Geest, Die men moet aanbidden, nu en, altijd en in de eeuwen der eeuwen.

AMEN